

Socialdepartementet
Enheten för folkhälsa och sjukvård

s.remissvar@regeringskansliet.se
jenni.lundh@regeringskansliet.se

Stockholm 2021-10-19

REMISSYTTRANDE;
Promemorian Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (Ert diarienummer S2021/06915)

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar drygt 5 600 medlemsföretag med över 8 080 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, museer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har tagit del av rubricerad promemoria och får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

De föreslagna ändringarna

I promemorian föreslås att giltighetstiden för lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (covid-19-lagen) och lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen förlängs till utgången av maj 2022. Båda dessa lagar är tidsbegränsade och gäller till utgången av januari 2022. Som skäl för förslagen anförs att det epidemiologiska läget idag är bättre än när lagarna infördes men att pandemin pågår fortfarande och att det är svårt att förutse hur läget kommer att vara när lagarna upphör att gälla. Bedömningen görs att det finns behov av en fortsatt beredskap efter utgången av januari 2022 och att det därför föreslås att lagarnas giltighet förlängs till utgången av maj 2022 eftersom en fortsatt god beredskap förutsätter att det finns ett remitterat förslag om förlängning av lagarnas giltighetstid.

I promemorian föreslås också att det vid en förlängning av lagarna efter januari 2022 bör göras vissa ändringar i lagarna. Ändringarna innebär bl.a. att bemyndigandena för regeringen att meddela föreskrifter om förbud eller nedstängning tas bort. Vidare föreslås att kraven på smittskyddsåtgärder för serveringsställen anpassas till vad som gäller för de verksamheter som regleras av covid-19-lagen.

Visitans synpunkter på förslagen

I nuläget gäller lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen och lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 till utgången av januari 2022.

Visita anser att giltighetstiden för såväl de här aktuella lagarna bör löpa ut vid utgången av januari 2022. Detta eftersom smittspridningsläget har bedömts vara sådant att de flesta restriktioner kunnat hävas i slutet av september 2021. Om lagarna och förordningarna med bestämmelser om bl.a. tillsynsansvar kvarstår ytterligare tid framstår det i flera delar som oklart vilka bestämmelser det är myndigheterna egentligen ska utöva tillsyn över och hur företagen då närmare ska förhålla sig till detta i ett läge där det har bedömts att restriktioner inte behöver kvarstå.

I första hand anser Visita alltså att de aktuella lagarna inte ska förlängas i enlighet med förslaget i promemorian. För det fall en förlängning av lagarna ändå skulle ske bör det vara med en betydligt kortare tid än den i promemorian föreslagna.

Bedömningen av om eventuella förlängningar av dessa lagars giltighetstid bör anstå och inte genomföras redan nu. Detta för att en bedömning av sådant behov ska kunna ske i bättre relation till den verkliga utvecklingen av situationen beträffande spridningen av covid-19. Det är svårt att se att det i närtid skulle kunna bedömas huruvida det om mer än tre månader finns behov av att förlänga lagarnas giltighet ytterligare fyra månader.

I promemorian föreslås ett borttagande av de bemyndiganden i covid-19-lagen som ger regeringen rätt att meddela föreskrifter om att

- allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte får hållas,
- platser för fritids- och kulturverksamhet ska hållas stängda,
- handelsplatser ska hållas stängda,
- kollektivtrafik och inrikes flygtrafik inte får bedrivas,
- inom ramen för en verksamhet som bedrivs yrkesmässigt förbjuda användning eller upplåtelse av lokaler, områden och utrymmen för privata sammankomster, och
- ett sällskap av en viss storlek inte får samlas på platser dit allmänheten har tillträde.

Även bemyndigandet i lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen som ger regeringen rätt att meddela föreskrifter om att serveringsställen ska hållas stängda föreslås tas bort.

Visita har ingen erinran mot nu nämnda förslag, för det fall de aktuella lagarnas giltighetstid skulle förlängas.

Vidare föreslås bl.a. att bestämmelsen i lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen om att den som driver ett serveringsställe ansvarar för att vidta vissa smittskyddsåtgärder och bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter ska utformas med bestämmelserna i covid-19-lagen som förebild. Detta innebär att den som driver ett serveringsställe ska vidta lämpliga åtgärder för att förhindra smittspridning i serveringsställets lokaler och tillhörande områden utomhus som besökare har tillträde till. Verksamheten ska så långt som möjligt bedrivas på ett sådant sätt att trängsel undviks och att människor kan hålla ett från smittskyddssynpunkt säkert avstånd från varandra. Formuleringarna blir mer generellt hållna än vad som är fallet enligt nu gällande lag. Kraven ska på samma sätt som nu även gälla vid entréer till sådana lokaler och områden om den som driver serveringsstället äger eller på annan grund disponerar över entréområdet.

Visita anser att de i lagarna angivna kraven på smittskyddsåtgärder bör upphävas snarast, eftersom det i nuläget inte finns behov av dem utifrån smittspridningsläget. En annan sak är att de sedan skulle kunna införas igen om det bedöms vara nödvändigt utifrån ett förändrat läge i smittspridningen.

I promemorian föreslås att det i lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen ska tydliggöras att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om bl.a. begränsningar av antalet besökare på serveringsstället, minsta avstånd mellan besökare och begränsning av serveringsställets öppettider. Visita inser självklart vikten av att spridningen av covid-19 vid behov kan bromsas. Därom råder ingen tvekan. Däremot ifrågasätter vi kraftfullt det reella behovet av och rimligheten i möjligheterna att införa ett förbud mot att serveringsställen håller öppet efter visst klockslag. Enligt Visitas uppfattning måste det viktiga ur smittspridningssynpunkt – oavsett tid på dygnet – vara att serveringsställena vidtar de åtgärder som krävs för att motverka spridning av covid-19. Vi vet också att serveringsställena under pandemin har arbetat systematiskt och genomfört såväl investeringar som förändringar i sina verksamheter för att leva upp till dessa krav, bidra till minskad smittspridning och skapa säkra och trygga miljöer för såväl besökare som medarbetare. I de fall brister har förelegat eller förbättringar behövts har vi noterat att kommunerna också har ingripit mot verksamheterna.

Begränsningar av öppettider på serveringsställen är enligt vår erfarenhet snarast att betrakta som kontraproduktiva i förhållande till smittspridning. De begränsningar i serveringsställets öppettider som infördes tidigare under pandemin medförde bl.a. att gäster som kommit i sällskap inte ville avsluta kvällen så tidigt som begränsningarna föranledde och därför ofta gick till någons bostad för att fortsätta samvaron där. För detta talar även en undersökning som Visita lät Novus göra under december 2020, där fler än 70 procent svarade att den då gällande begränsningen av serveringstiden till kl. 22.00 inte skulle leda till en minskning av det sociala umgänget utanför familjen. Detta indikerar att begränsningar av serveringsställets öppettider är högst tveksamma eller till och med kontraproduktiva ur smittskyddssynpunkt.

Visita har heller inte sett någon redovisning som tyder på att spridning av covid-19 skett i någon omfattning på serveringsställen, utan tvärtom visar redovisad statistik och återkommande uttalanden från Folkhälsomyndigheten att spridning av covid-19 på restauranger och andra serveringsställen skett endast i försvinnande liten omfattning. Även detta talar starkt emot att det finns anledning att genomföra en förlängning av möjligheten att begränsa serveringsställets öppettider. Vi motsätter oss därför kraftigt ett fortsatt sådant bemyndigande i lagen för det fall dess giltighet skulle förlängas.

Jonas Siljhammar
VD

Stefan Lundin
Chefsjurist